

❖ عنوان پژوهش: بررسی رفتار و علت ورود و خروج بیمه شدگان و مشکلات اجرایی و قانونی	
❖ نوع پژوهش:	
■ کاربردی	
□ بنیادی	□ توسعه‌ای
❖ نوع خروجی حاصل از انجام پژوهش:	
□ طرح پژوهشی	■ گزارش کارشناسی
□ سند سیاستگذاری	

لازم به ذکر است در چارچوب پژوهشی موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، منظور از طرح پژوهشی، سند سیاستگذاری و گزارش کارشناسی به شرح ذیل است:

«طرح پژوهشی»

طرح پژوهشی یکی از انواع قالب‌های تولید علمی محسوب می‌شود که منطبق با اصول علمی روش تحقیق انجام می‌شود.

«سند سیاستگذاری»

«سند سیاستگذاری»، گزارشی کوتاه، بی‌طرفانه و موجز در پاسخ به یک سؤال مشخص یا راجع به یک مسئله خاص است که استاندارد صلاحیت برای تهیه سند سیاستگذاری، افراد خبره هستند. این گزارش شامل سه بخش زیر می‌شود: بخش اول که به آن «خلاصه مدیریتی» خواهیم گفت، بر روی جلد گزارش، ضمن بیان مشکل در یک یا دو سطر، به ارائه راهکارهای اجرایی منطقی برای آن در حداکثر نصف صفحه می‌پردازد. بخش دوم که گزارش اصلی را تشکیل می‌دهد و در 3 تا 5 صفحه مطابق چارچوب تعیین‌شده تهیه می‌شود، «پیشنهادات سیاستگذاری» نامیده می‌شود. بخش سوم که به تحلیل دقیق موضوع و ارائه اسناد پشتیبان آن می‌پردازد، «یادداشت سیاستگذاری» نام دارد. هر یک از این سه بخش برای اهداف خاص و مخاطبان ویژه خود تهیه می‌شوند.

«گزارش کارشناسی»

شامل ارائه یک گزارش کامل در خصوص یک موضوع خاص موردنظر است که به یک فرد مجری با سطح صلاحیت حداقل «محقق» واگذار می‌شود تا حداکثر طی 3 ماه، گزارش مورد نظر را منطبق با فرمت ارائه‌شده تهیه و ارائه نماید.

«تعریف سطح خرد/متوسط/کلان»

طرح خرد- طرحی است که از حیث مبلغ سه برابر حد نصاب معاملات خرد موسسه می‌باشد.

طرح متوسط- طرحی است که از حیث مبلغ از معاملات خرد فراتر بوده و حداکثر ده برابر سقف حد نصاب معاملات خرد موسسه می‌باشد.

طرح کلان- طرحی است که از حیث مبلغ از سقف معاملات متوسط فراتر باشد.

❖ توصیف و بیان مسئله:

سازمان‌های بیمه‌گر اجتماعی جهت عملکرد بهینه، حفظ پایداری مالی و استمرار در ارائه خدمات به جمعیت تحت پوشش، نیاز به رصد مستمر تعهدات احتمالی پیش روی خود دارند. یکی از مواردی که در پیش‌بینی صحیح منابع قابل دسترس و تعهدات آتی جهت اتخاذ سیاست‌های کارا و مؤثر نقش مهمی ایفا می‌نماید، بررسی رفتار بیمه‌شدگان است.

سازمان تامین اجتماعی به عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر اجتماعی کشور با بیش از نیمی از جامعه به طور مستقیم و غیر مستقیم در ارتباط است. بنابراین امکان برنامه‌ریزی برای جذب هر چه بیشتر بیمه‌پردازان بالقوه و جلوگیری از ترک سیستم توسط بیمه‌پردازان فعلی از اهمیت ویژه‌ای برای سازمان تامین اجتماعی برخوردار است.

در واقع یکی از پارامترهای مؤثر در برنامه‌ریزی برای افزایش منابع و اتخاذ سیاست‌های آینده‌نگر با هدف حفظ ضریب پشتیبانی، شناخت رفتار بیمه‌شدگانی است که در دوره‌های مختلف به طور مجدد وارد سیستم تامین اجتماعی شده و یا از آن خارج می‌شوند. با شناخت رفتار این بیمه‌شدگان می‌توان با برنامه‌ریزی‌های مناسب و سیاستگذاری صحیح از خروج آنان جلوگیری نمود.

لازم به ذکر است، تعداد بیمه‌شدگان مجدد (بیمه‌پردازی که از سیستم خارج می‌شوند و مجدداً باز می‌گردند) در سال‌های 1400 و 1401 قابل توجه بوده است. به طوری که در سال‌های یاد شده 1278874 نفر از بیمه‌پردازان جدید جزء بیمه‌پردازان مجدد بوده‌اند. به عبارتی 3 درصد از بیمه‌شدگان سال 1400 و 4 درصد از بیمه‌شدگان سال 1401 مربوط به بیمه‌شدگان مجدد می‌باشند.

برای بررسی رفتار بیمه‌شدگان مجدد لازم است در ابتدا نوع بیمه آنان مشخص شود. در سال های 1400 و 1401، بالغ بر 71 درصد از بیمه‌شدگان در زمان غیر فعال شدن اجباری بوده‌اند و سهم سایر گروه‌ها کمتر از 29 درصد بوده است. همچنین در زمان بازگشت، ماهیت بیمه‌ای این افراد 68 درصد اختیاری، 21 درصد حرف و مشاغل و 6/8 درصد نیز اختیاری بوده است.

در کنار خروج و ورود بیمه‌شدگان بحثی که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌شود، مدت زمان خلاء سابقه بیمه‌پردازان است. در برخی از موارد تعداد سال‌هایی که یک فرد بدون بیمه مانده است قابل توجه می‌باشد. بر اساس گزارش مرکز فناوری اطلاعات، آمار و محاسبات سازمان تامین اجتماعی برای بیش از 66 درصد از بیمه‌شدگانی که بالای 10 سال سابقه بیمه داشته‌اند و مجدداً به سیستم بازگشته‌اند، نزدیک به 4 سال خلاء بیمه‌پردازی وجود دارد. همچنین 5 درصد از بیمه‌پردازان مجدد در حدود 10 سال خلاء بیمه‌پردازی داشته‌اند.

نکته مهم دیگری که در رابطه با رفتار بیمه‌شدگان شایان ذکر است، گروه سنی زمان ورود و خروج بیمه‌شدگان مجدد است. از آنجایی که بیمه‌پردازان سازمان با شرایط سنی مختلف می‌توانند بازگشته شوند، بنابراین دست بیمه‌پردازان مجدد برای تصمیم‌گیری به منظور ورود به سیستم باز است. با توجه به مواردی که به آن اشاره شد، لزوم تهیه گزارش کارشناسی برای بررسی رفتار بیمه‌شدگان مجدد سازمان تامین اجتماعی ضروری به نظر می‌رسد.

❖ اهداف مورد نظر برای تحقیق:

◀ هدف اصلی

بررسی رفتار و علت ورود و خروج بیمه‌شدگان و مشکلات اجرایی و قانونی مترتب بر آن

◀ اهداف فرعی

- بررسی نوع بیمه و سایر ویژگی‌های مهم بیمه‌پردازان مجدد

• بررسی عوامل موثر بر خروج و ورود مجدد بیمه‌پردازان (عوامل درون و بیرون سازمانی)

• بررسی ضعف‌های قانونی احتمالی موجود در شکل‌گیری خروج بیمه‌پردازان از سیستم تامین

اجتماعی

• برآورد نرخ تغییر وضعیت از وضعیت بیمه‌پرداز به بیمه‌پرداز مجدد طی ده سال آینده

• برآورد میزان خلاء سال‌های بیمه‌پردازی بیمه‌پردازان مجدد بر منابع و مصارف سازمان طی ده

سال آینده و تبعات آن

• ارائه راهکارهای سیاستی جهت جلوگیری از خروج بیمه‌پردازان و موارد مشوق برای ورود مجدد

بیمه‌پردازان

❖ زمینه‌های استفاده و کاربرد نتایج تحقیق (کاربست آن در سازمان تامین اجتماعی یا حوزه رفاه و تامین اجتماعی):

تأمین ثبات بیشتر جمعیت بیمه‌پرداز سازمان

اثرگذاری بر منابع و مصارف سازمان تامین اجتماعی

طراحی سیاست‌های مؤثر جهت حفظ جمعیت تحت پوشش

❖ محدوده مکانی و محدوده زمانی

بیمه‌شدگان اختیاری سازمان تامین اجتماعی در یک استان منتخب - سال 1380 تا 1401 (افق

پیش‌بینی تا سال 1412)

❖ شرح خدمات مورد انتظار:

❖ خروجی‌های مورد انتظار :

ارائه بسته سیاست‌های اصلاحی به منظور جلوگیری از خروج بیمه‌شدگان

ارائه گزارشی در خصوص شرح خدمات مذکور

کد سند:
شماره ویرایش:

	❖ محدودیت ها و موانع احتمالی پیش رو:
	❖ مدت زمان حدودی اجرای پروژه (ماه): 6 ماه
❑ خرد	❖ سطح مورد نظر برای اجرای طرح: متوسط ■ کلان □